

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ВХОДЖЕННЯ В НАТО

У науковій статті висвітлюється роль національної безпеки України в рамках входження її до складу НАТО, визначаються завдання невід-

¹ Студент 3 курсу Інституту прокуратури та кримінальної юстиції Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

кладного виконання органами національної безпеки та оборони держави, та враховуються зміни військово-політичного характеру діяльності національної безпеки України.

Україна як «молода демократична держава» змогла пережити безліч історичних подій, які не одноразово змінювали її вектор геополітичного руху, однак події 2013–2014 років, більш відомі як період Революції Гідності, остаточно утвердили позицію Українського народу. В умовах політичної кризи перед Україною було поставлено тяжке випробування щодо створення потужної армії, спроможної захистити власну територіальну цілісність. Дедалі важкі часи переживало українське суспільство, встановивши факт низького рівня обороноздатності країни, а саме: відсутність новітньої модернізованої військової техніки, постійно діючих кваліфікованих військ, достатньої кількості зброї тощо. Лише патріотичний дух та народна мета щодо збереження незалежності України не залишають нас і по сьогодні.

Питаннями обороноздатності займається коло науковців, думки яких різняться щодо перспектив входження України до складу НАТО, серед яких: Поляков Л., Руснак І. С., Стукалін Т. А., Пошедін О. І. та інші.

Мета наукової статті полягає у висвітленні сутності національної оборони України в контексті входження до НАТО, аналіз політико-історичних подій, які обумовили Український народ прийняти рішення щодо входження України до складу НАТО та встановлення перспективи реалізації Плану дій Україна-НАТО, Стратегію сталого розвитку «Україна-2020».

Україна, обравши шлях євроінтеграції, повинна створити національну безпеку, що відповідає європейським стандартам. У випадку її відсутності Україна не зможе задовольнити державні інтереси поряд із учасниками європейського співтовариства. Участь України в ЄС є необхідним для її подальшого розвитку. З одного боку Україна отримує фінансову підтримку задля реалізації програм соціального розвитку держави, а з іншого – здобуде військову підтримку [1, с.13].

Варто наголосити, що приєднання України до НАТО виступає головною умовою її подальшого членства в Європейському Союзі. Дана позиція впливає з того, що готовність держави-учасниці ЄС взяти на себе зобов'язання в управлінні зовнішньої колективної безпеки буде розглядатися як можливість вступу до даного співтовариства з проголошеними демократичними свободами та цінностями, спільною ринковою еконо-

мікою, взаємними правами та обов'язками, інтересами даного співтовариства. Як бачимо, можливість вступу України до ЄС було реалізовано лише з моменту її прийняття до НАТО [4, с.10].

На сьогоднішній день, Україна прагне приєднатися до НАТО. Спільними зусиллями Президента України, головами, керівниками та їх заступниками органами РНБО, СБУ, органами МВС, Національною гвардією України та іншими, був розроблений План дій Україна-НАТО. За цим планом поставлені завдання спеціального значення щодо вирішення проблем зовнішньої та внутрішньої політики, наведені аргументи необхідної участі України в НАТО, механізми запровадження даного плану та реформування національної безпеки України в рамках входження до НАТО.

Планом передбачено новий напрямок здійснення раціональної воєнної політики національної безпеки України, спрямованої на реформацію ЗСУ з подальшим оновленням військової техніки, збільшення чисельності військ, зміни діяльності органів безпеки та оборони держави в умовах збройної агресії Російської Федерації. Беручи до уваги указ Президента України «Про Стратегію сталого розвитку «Україна-2020» від 12 січня 2015 р. № 5/2015 та указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України» № 287/2015 можливо встановити, що Україна створює потужний воєнний потенціал для активної боротьби у збройному конфлікті на сході держави, поверненню окупованих територій країни та здобуття перемоги в ході проведення АТО [5,6].

Науковець Стукалін Т. А звертає увагу на особливості укладених актів: «При цьому передбачається прискорення імплементації європейських норм та принципів у функціонування ЗСУ, поглиблення взаємосумісності ЗСУ з відповідними силами країн Європейського Союзу й НАТО, реалізація оборонних аспектів Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом та затвердженої Президентом України Стратегії сталого розвитку «Україна-2020».

На думку Л. Полякова, ефективність воєнної політики залежить від адекватності визначення шляхів і засобів захисту національних інтересів держави у воєнній сфері та повноти їхньої наступної реалізації. Аналізуючи твердження двох науковців можливо встановити, що Україна рухається євроінтеграційним шляхом, змінюючи воєнно-політичний харак-

тер діяльності органів безпеки та оборони держави, раціонально використовує засоби національного захисту державних інтересів та діє на меті припинення військового конфлікту на території Донецької та Луганської областей.

Вважається доцільним звернути увагу на проголошенні Стратегією національної безпеки ряду завдань щодо оновлення національної безпеки в контексті входження в НАТО.

По-перше, це реформування органів, які виконують основну роль безпеки, а саме Міністерство оборони України поряд зі структурними підрозділами ЗСУ, та отримання похідної допомоги від Міністерства внутрішніх справ України за участю Національної гвардії.

По-друге, це втілення розроблених програм захисту та підтримання безпеки органами безпеки та охорони України.

По-третє, це перехід України від екстенсивного до інтенсивного шляху нарощування чисельності військ, збільшення часу для їхньої професійної підготовки у здобутті професійної військової кваліфікації.

По-четверте, це залучення до лав ЗСУ новітньої військової техніки європейських традиційних механізованих корпусів, зокрема танків, військових крупнокаліберних гармат, артилерій, авіації т.п. Заміна техніки є однією із головних вимог до оновлення армії України необхідною для вступу в НАТО.

З огляду на оборонний потенціал держав-учасниць НАТО, можливо встановити наступні статистичні дані. Чисельність регулярних збройних сил сухопутного, повітряного та морського типів військ у Польщі, з моменту вступу до НАТО, збільшився в 15 разів, в Угорщини – в 75 разів, у Чехії – в 51 раз тощо. Країни, які змогли вступити до складу НАТО, змогли створити «архітектуру європейської безпеки Європи». Їхня спільна участь у створенні колективної безпеки породила можливість закликати інші держави світу вступати до НАТО, серед яких є Україна.

Повертаючись до того, що приєднання України до НАТО виступає головною умовою її подальшого членства в Європейському Союзі, наша держава поставила перед собою зобов'язання у створення вищезазначеної архітектури колективної безпеки. Її наявність підтверджується Планом дій Україна-НАТО, Стратегією національної безпеки та указами Президента України. Нині Україна реалізовує всі проголошені стратегією завдання для висвітлення нової національної безпеки держави, враховуючи європейські стандарти.

Таким чином, історико-політичні феномени, які відбувалися на протязі 26 років з моменту державної незалежності встановили основні напрямки розвитку України та скоординували дії Українського народу до необхідної його участі в європейській родині. Результати політичної кризи 2013–2015 років, показали низький рівень обороноздатності держави до моменту реформації нової системи національної оборони і безпеки України. Український соціум надав свою згоду щодо обов'язкової участі України в процесі євроінтеграції, передумовою якої є реалізація завдань Плану Україна-НАТО та входження до нього.

Планом передбачені умови обов'язкових завдань, встановлених Україною, а саме: реформування органів, які виконують основну роль безпеки, втілення розроблених програм захисту та підтримання безпеки органами безпеки та охорони України, перехід України від екстенсивного до інтенсивного шляху нарощування чисельності військ, збільшення часу для їхньої професійної підготовки у здобутті професійної військової кваліфікації та багато інших.

Визначивши власний шлях і засоби захисту національних інтересів держави у воєнній сфері та повноти їхньої наступної реалізації, Україна зобов'язана створити національну безпеку, що відповідає європейським відзнакам, відсутність якої не зможе задовольнити державні інтереси поряд із учасниками європейського співтовариства. Більш того, її участь в ЄС надасть фінансову підтримку задля реалізації програм соціального розвитку держави, та здобуде допоміжну військову підтримку з боку учасників військово-політичного блоку НАТО.

Література:

1. Поляков Л. Воєнна політика України: Конструктивна невизначеність // Центр Разумкова. Національна безпека і оборона. – 2004. – № 8. – С. 13.

2. Полторак С. Головне завдання – підвищення обороноздатності держави / С. Полторак // НІО. – 2015. – № 2. – С. 3–6.

3. Пошедін О. І. Воєнно-політична складова європейського безпекового простору: завдання для України та її збройних сил. – С. 76–82.

4. Руснак С. Воєнна безпека України у світлі реформування сектора безпеки і оборони / С. Руснак // НІО. – 2015. – № 2. – С. 9–14.

5. Про Стратегію сталого розвитку «Україна-2020»: Указ Президента України від 12 січ. 2015 р. № 5/2015. – Режим доступу : <http://www.president.gov>.

6. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки

України» № 287/2015 від 26.05.2015 – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>

7. Битяк Ю. П., Яковюк І. В. Стратегія національної безпеки України: на шляху до оновлення // Воркшоп: «Інформаційна безпека як частина національної безпеки у Східній Європі». -Харків:Право, 2016.-С.86–93

Науковий керівник: *Ісакова В. М.*, к.ю.н., асистент кафедри міжнародного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.